

Kalaallit sanaartornermut atortussiaat pillugit nassuiaat

Januaari 2019

Kalaallit sanaartornermut atortussiaat pillugit nassuiaat

Aallaqqaasiut

Politikerit tungaanniit ukiorpassuarni kalaallit sanaartornermut atortussiaannik atuinerup annertusineqarnissaa annertuumik kissaatigineqarsimavoq. Tamatumani sanaartornermut atortut, aatsitassat maani nunatsinni piiarneqartut atorlugit tunisassiarineqartut, taamatullu sanaartornermut atortussat najukkani naammassillugit suliarineqartut pineqarput. Tamatumani siunertaasoq ersarippoq, tassalu sanaartornermut atortunik tikisitsisarnerup killilerneqarnissaa. Ukiumoortumik aningaasanut inatsit aqutugalugu illuliortiternernut sanaartornernullu aningaasaliissutit annertooujussuusarmata, tamanna isumaqarluarpoq.

Inatsisissanut siunnersuutit assigiinngitsut, suliffissaqarnerup siuarsarneqarnissaanik kalaallillu atortussiaannik sanaartornermut atuisarnerup annertusarneqarnissaanik siunertaqarfiusut Inatsisartuni oqallisigineqallattaajuarput.

Taakku ilaatigut nassuiaammi matumani tunngavigineqarput.

Eqikkaaneq

Kalaallit atortussiaannik sanaartornermi atuneq siuarsarniarlugu, suliniutit uku aallartinneqarnissaat siunnersuutigineqarpoq:

- Sanaartukkamut ataatsimoortumik isigisatut taaneqartumi aningaasaqarneq, inooqatigiinneq avatangiisillu, taakkunungalu ilaatigut sanaartornermi atortussanik toqqaasarnermi tunngavissat aallaavigalugit tunngavissat pingaernerit, Namminersorlutik Oqartussat sanaartugaataasa ingerlanneqarnerini isiginiarneqartussat aallaavigineqassapput. Tamanna llanngussaq 1 naapertorlugu pilersaarutissamik nalunaaruteqarnikkut pisinnaavoq.
- Namminersorlutik Oqartussat sanaartugassaataanni teknikki/aningaasaqarneq pillugu aalajangiisarnernut ataatsimut aningaasaqarnermik naliliisarnerit annertunerusumik tunngavigineqartariaqarput. Tamatuma kingunerisaanik sanaartornermut aningaasartuuterpiaannaanngitsut, aammali saniatigut aningaasartuutit – tassalu piffissap illup atuuffiani ingerlatsinerup aserfallatsaaliuinerup il.il. aningaasartuutit – aalajangiiniarnermut ilaatinneqartassallutik.
- Ilaatigut betoninik katiteriaannarnik najukkami sanaartornermit misilittakkat nutaanerpaat tunngavigalugit Namminersorlutik Oqartussat sanaartugaataasa ilusiligaanerit atortussanullu toqqaasarnissamut innersuussummik suliaqartoqassaaq. Innersuusut pisortanit sanatitsisunut taamatullu sanatitsisunut namminersortunut tunngatinneqassalluni.
- Illuliortiternermi sanaartornermilu avatangiisinut ineriartortitsiviusunut tapertatut teknologiumut politikki oqaasertaliorneqassaaq. Politikerit tungaanniit illuliortitertut sanaartortullu immikkoortumi teknologiumik ineriartortitsinerup tapertaanissaat kissaatigineqarpat, avatangiisini ineriartortitsiviusuni naleqqanik malinneqartussanik peqarnissaq isumagineqassaaq.

Sanaartornermut atortuni piumasaqaatit suut naammassineqassappat?

Sanaartornermi atortuni piumasaqaatit amerlasuut, soorlu atasinnaassutsimut, avatangiisinut, akinut isikkumullu tunngasut naammassineqartussaapput.

Sanaartornermut inatsimmi atortut naammaginatsumik nukittussuseqarnissaat, ikuallattoornissamut isumannaatsuunissaat aammalu inuit peqqissusaannut avatangiisinullu ajoqutaannginnissaat piumasarineqarpoq. Aamma atortut atuuffissatut siunertaasut suuneri apeqqutaatillugit teknikkimut piumasaqaateqartoqarpoq. Assersuutigalugu atortunut oqorsaaitut qalliutitullu atorineqartunut oqorsaataasinnaassutsimut ussissusissamullu piumasaqaateqartoqarpoq.

Illuliornermut malittarisassani (kapitali 5.1.1) sanaartornermut atortunut piumasaqaatit pingaarnertit ukuupput:

”Sanaartukkat teknikkikkut assessorissanillu ilinniarsimasut isumannaatsumik suleriaasissaat malillugit suliarineqassapput, aammalu atortussat atorineqartut qajannaatsuussapput siunertamullu naleqquttuussallutik, sanaartugaq naammaginatsumik isumannaatsunngorlugu peqqissutsimullu navianaanaataanngitsumik naammassineqarsinnaanngorlugu.”

Tamatuma saniatigut illuliornermut malittarisassani atortunut, siunertanut aalajangersimasunut atorineqartunut immikkut ittuunerusunik piumasaqaateqartoqarpoq. Tamatumani ilaatigut atortut qajannaassusaannut, ikuallattoornissamut isumannaassusaannut, oqorsaasinnaassusaannut aammalu inuit peqqissusaannut avatangiisinullu sunniisinnassusaannut piumasaqaatit pineqarput.

Illuliornermut malittarisassat malillugit atortut nalunaaqutserneqarnissaannut, misissorneqarnissaannut akuerineqarnissaannullu aaqqissuussinernut, sanaartornermut atortunut pitsaassusissanut il.il. piumasaqaatinik arlalissuarnik peqarpoq.

Kommunit aamma atortut suut sumiiffinni aalajangersimasuni sanaartornermut atorineqarnissaannut piumasaqaateqarsinnaapput. Tassalu kommuninut pilersaarutini amerlanertigut atortunut, illut silataasa qalliutaannut qaliaannullu atorineqartussanut piumasaqaateqartoqartarpoq.

Tupinnanngitsumik sanasut tungaanniit pingaartumik sanaartornermut atortut passukkuminartuunissaat suliariuminartuunissaallu, aammalu assersuutigalugu pujoralatsivallaannginnissaat piumasaqaatigineqartarpoq.

Sanaartornermut atortut pitsaasut suuppat?

Sanaartornermut atortuni pitsaasuni inatsisini piumasaqaatit naammassineqaannartussaanngillat, aammali sapinngisamik kissaatinit amerlanerpaat, soorlu akinut, isikkumut aammalu aserfallatsaaliuinissamut minnerpaaffiliinernut tunngasut naammassineqartussaapput.

Sanaartornermi atortunik toqqaanermi amerlanertigut aaqqiissutissanut naapititsisarnerit (akornanittumik imaluunniit akornanni iluarsisummik) atorineqartarput, sanaartornermi atortunit ikittuinnaat ataatsikkut piumasaqaatinik tamanik naammassinniffiusarmata. Taamaattumik eqqortumik toqqaasarnissaq, aammalu assersuutigalugu atortut qajannaassusaannut atasinnaassusaannullu piumasaqaatinik annikillititsinnginnissaq pingaaruteqarpoq. Maannarpiaq akikinnernik toqqaasoqarsimappat, atortut akulikitsumik aserfallatsaaliorneqartassappata, aammalu piffissap sivikitsuinnaap qaangiunnerani taarserneqartassappata, amerlanertigut atortunik atasinnaanerusunik pisinermi akimik qaffasinnerusumik atuinissaq imminut akilersinnaaneruvoq.

Sanaartornermi ileqqut

Sanaartornermi ileqqut maanna atorineqartut silap pissusaannut naleqqussagaapput, taamaattumillu ukioq kaajallallugu sanaartortoqarsinnaavoq. Ukioq kaajallallugu

sanasinnaaneq isumaqartorujussuuvog, tamanna suliassaqarfimmi assigiiaartumik suliqaqnissamut qulakkeereqataasussaammat.

Betonilerineq, sanaartornermut suliallit nunaqavissut immikkut piginnaangorsarfigisimasaat maanna sanaartornermi ileqqunut atorneqartunut annertuumik ilaatinneqarpoq. Nalinginnaasumik ukioq kaajallallugu betonimik kuisisoqarsinnaavoq, tamatumani ukiuunerani sillimaffigisassat immikkut ittut atuupput. Betoniliornermut aatsitassat nunatta nammineq pigisai, soorlu sioqqat ujaraaqqallu (erngup saniatigut) atorneqartarput, kiisalu cementi qajannaallisaatillu tikisinneqartariaqartarlutik.

Aamma qisuit atorlugit sanaartorneq kalaallit sanaartorneranni atugaavoq. Qisuit atorlugit sanaartorneq ukioq kaajallallugu ingerlanneqarsinnaavoq, kisiannili qisuit tamarmik tikisinneqartariaqarput.

Sanaartornermi atortunik misissueqqissaarneq (2013)

2013-imi sanaartornermi atortut akiinik misissuinermi paasineqarpoq, Kalaallit Nunaanni Danmarkimut, aammalu nunanut assersuunneqartartunut allanut naleqqiullugu sanaartornermut atortut akisunerungaatsiartut (marloriaatip missaanik akeqarlutik). Tamannali tunisanut killeqartuinnarnut, maani nunatsinni ingerlanneqartunut tunngasuuvog, atortut pisarineqartut 80%-ii sinnerlugit suliassanut aalajangersimasunut atugassatut Danmarkimit pisarineqartarmata. Suliassanut aalajangersimasunut pisiniartarnerup taaneqarnerani, sanaartornermut atortussat amerlanersaasa sanaartugassanut aalajangersimasunut atatillugu, taamaalillunilu nalinginnaasumik akikillisaatinik annikitsuunngitsunik angusaqarfiusumik pisarineqartarnerat eqqarsaatigineqarpoq. Atortunut aningaasartuutit sanaartornermut aningaasartuutit tamarmiusut ilaannaminiinnanguaraat, ilaatigullu suliassanut aalajangersimasunut (akikillisaatitalinnut) pisiniarnermi Nuummi sanaartornermi akit, danskit m²-mut akigititaasa nalingajaat anguneqarsinnaapput. Taamaalilluni atortunut akit qaffasinnerusut pingaartumik sanaartugassanut aserfallatsaaliugassanullu minnerusunut malunniuttarput.

Assartuussinermit aningaasartuutit sanaartornermut atortut akisunerulernerinik kinguneqartarpoq. Akisunerulissutaasartulli killeqarput (15%-it missaannik), aammalu ingerlasussanik piareersaanermit aqqissuussinermullu atortunillu uninngatitsinermit aningaasartuutit allat, nalinginnaasumik sanaartornermut atortunut akinut ilassutaasartut ataatsimut isigalugit aningaasartuutit amerlanerulernerinik kinguneqartarput. Amerlasuukkaarluni assartuussinissaq, taamaalillunilu containerinik tamakkiisumik atuinissaq pisariaqarpoq. Ikinnerusunik nassiussisarnermi assartuussinermit aningaasartuutit sanaartornermi atortut akisunerungaatsialernerinik kinguneqarsinnaasarmata.

Sanaartornermut atortut najukkaneersut

Sanaartornermut atortut tamangajammik pingaartumik Danmarkimiit pilersuisut akunnermuliuttut aqqtugalugit Kalaallit Nunaannut tikisinneqartarput.

Siornatigut najukkani sanaartornermut atortunik illulluunniit ilassaannik assigiinngitsunik tunisassiorqartarpoq, soorlu ujaqqat sanaartornermut atortussat, betonit katiteriaannaat, oqorsaait igalaassallu katiteriaannaat. Illuni altaniusanik torsuusalinni, 60-ikkunni sanaajusuni betoninik katiteriaannarnik, najukkani sanaartorneqartunik atuisoqarsimavoq.

Ataatsimut isigalugu nunap iluani sanaartornermut atortussanik tunisassiorneq annikissimavoq, amerlanertigullu tunisassiat tuninissaat ajornakusoortarluni. Ullumikkut entreprenørit ataasiakkaat kussernit ujarattassaannik, kuuffiit iigartassai il.il., pingaartumik namminneerlutik illoqarfinni ataasiakkaani atugassaminnik sanaartortarput.

Betonit sanaartorfimmi kuisat najukkami sanaartornermi atortuliarineqartutut isigineqartarput. Betonimut akoorinermi sioqqat, ujaraaqqat ujaqqallu annertuut, Kalaallit Nunaata nunataata iluanit piiarneqartut atorneqartarput. Kisiannili cementit, qajannaallisaatitai ikkuffiillu tikisinneqartarput. Nuummi Sisimiunilu betoni akoorivimmi akoorneqartarpoq, taamaalillunilu betoni nutaaq sanaartorfimmut assartorneqartarluni. Nunap sinnerani betoni sanaartorfinni suliarineqartarpoq.

Maannarpiaq Nuummi Sisimiunilu entreprenørit marluk namminneerlutik inissiasualiaminnut betoninik katiteriaannarnik suliaqartarput. Ikkat majuartarfiillu ilivitsut kiisalu inissiat quleriit avissaarutissaat suliarineqartarput. Najukkani katiteriaannarnik sanaartornermi iluaqutissat amerlapput. Betonilerinermi atortussat katiteriaannaat inersuarimi kiassakkami suliarineqarpata, pitsaassuseq aqunneqarsinnaavoq misissorneqarsinnaallutillu. Taamaalilluni ukiuunerani tunisassiaq isumannaatsumik ingerlanneqarsinnaavoq, aammalu atortussat katiteriaannaat ikkussuunneqarnerat aasaanerani ingerlanneqarsinnaallutik, ukiuunerani sanaartorfimmi sulinissaq annikillisinneqarsinnaalluni.

Atortut katiteriaannaat atorlugit sanaartornerit nutaat ingerlasarnerat isumalluarnaraluartoq, entreprenørit betoninut katiteriaannarnut nuunnissaq mianersornartortaqtarput. Sanaartornermi atugassarititaasunut atortunullu pisariaqartunut aningaasaliisoqartariaqartussaavoq, tamatumalu kingunerisaanik aamma sanaartornissap nalorninaatsuunissaa pisariaqartussaalluni. Taamaangippat aningaasaliineq entreprenørinut imminut akilersinnaassanngimmat.

Betonit katiteriaannaat atorlugit sanaartornermi tunisassiornermut atortut qamutillu assakaasullit annerit, soorlu mobilkranit, betoninik katiteriaannarnik kivitsinnaasut assartuisinnaasullu pisariaqartinneqartussaammata, betonit katiteriaannaat atorlugit sanaartornerit taamaallaat illoqarfinni annerni pisinnaapput.

Qarmasissianik ujaqqanilluunniit sanaartornermi atortussanik atuilluni sanaartorneq betoninik katiteriaannarnik atuilluni sanaartornermut assersuunneqarsinnaavoq, tassanilu aningaasaliinissaq aammalu atortut atorlugit sanaartornerup ingerlaavarnissaata nalorninaatsuunissaa pisariaqarpoq. Qarmasissianik atuilluni sanaartorneq ulloq manna tikillugu suli sanaartornermi ileqqunut nalinginnaasunut ilaalersimangilaq, taamaattumillu qarmasissianik ujaqqanillu sanaartornermi atortussanik atuisarneq annertuumik killeqartumik ingerlanneqarpoq.

2018-imi ukiukkut/upernaakkut Kalaallit Nunaata kujataani illuliat qarmakkat misissorneqarnerini paasineqarpoq, sanariaaseq atorneqaqqissappat, sanariaatsip ineriartorteqqinneqarnissaa pisariaqartoq. Aamma silap pissusiani erngup issillu toqqaannartumik sunniuteqartarnerisa kingunerisaanik qarmakkanik illuliat sunnertiasuusut takuneqarsinnaavoq. Tamanna ilaatigut qarmakkani sunnertiasuni quppaqarnerani takuneqarsinnaavoq.

Soorunami najukkatsinni qarmasissiat atorlugit illuliorititerneq atorneqarsinnaalissappat, unammilligassanik, teknikkimut/aningaasaqarnermut tunngasunik suli qaangerniagassaqarpoq. Issittumi silap pissusia peqqutaalluni qarmasissiat atorlugit illuliorititernissaq taamaallaat ukiup ingerlanerani sivikitsuaraannarmi pisinnaavoq, qarmasissiat pitsaasumik suliarineqassappata, taamaallaat sila kiatsillugu panertillugulu sulisoqarsinnaammat.

Maannarpiaq qarmasissianik suliaqarnissamut atortunik peqartoqanngilaq, tamatumunngalu atatillugu unammilligassat arlallit siumoortumik eqqoriarneqartariaqarput:

- Tunisassiornermut atortunut aningaasalersuinnissaq (aallarniisussat ataatsimut isigalugit amerlanertigut isumassarsiaminnik piviusunngortitsinissamut aningaasaliissutissanik pissarsiniartarneq unammillernartortaqtarput, pingaartumik niuerfimmi nalornisoqartarnera eqqarsaatigalugu)

- Sulisussanik suliassanut ilinniarsimasunik soqanngilaq (maannarpiaq qarmaasutut ilinniartitaanermik nunatsinni ingerlatsisoqarsinnaanngilaq)
- Ingerlaavartumik tunisassiornissaq ajornarpoq, piffissap ingerlanerani qarmasissianik sanaartornermut tunineqarsinnaasunit amerlanerusunik sanaartortoqarsinnaammat (taamaalilluni sulisut piffissaq tamakkerlugu sulitinneqarsinnaassanngillat)
- Nakkutilliinermi aaqqissuussinernik nioqqutissallu akuinut nassuiaatinik akuerisanik atuileriarluni tunisassiat assigiiaarnissaannik qulakkeerinissaq
- Sumiiffiup tunisassiorfiusup avataani pisisunut pilersuineri qarmasissianik assartuussisarneq

Inassuteqaatit

Kalaallit atortussiaannik sanaartornermi atuneq siuarsarniarlugu suliniuteqarfissat uku tikkuarneqarsinnaapput:

- Sanaartorneq ataatsimoortumik isiginniffiusoq
- Aningaasaqarneq tamarmiusoq
- Innersuussutit
- Teknologji politikki pillugu

Sanaartorneq ataatsimoortumik isiginniffiusoq

Sanaartornerup ataatsimoortumik isiginniffiusup kingunerisaanik sanaartorneq tamakkerlugu eqqarsaatigineqartussaavoq – sanaartornerup piareersarneqarnerani, nutaamik sanaartornermi aammalu iluarsaassinermi. Sanaartukkani aningaasaqarnermut, inooqatigiinnermut avatangiisinullu tunngasut suliarineqartussaapput.

Sanaartornermi ataatsimoortumik isiginniffiusumi pisortani sanatitsisut sanaartukkat aningaasaqarnermut, inooqatigiinnermut avatangiisinullu tunngasortaat pillugit isummatik saqqummiutissavaat. Allakkatigut nalunaarummik, Ineqarnermut Attaveqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfiup assersuutitut ilanngussaata assinganik saqqummiussinikkut tamanna pisinnaavoq (Ilanngussaq 1).

Assersuummi atasinnaassutsimut tunngavissat arlallit, pilersaarusiortunit eqqarsaatigineqartussat oqaasertalerneqarput. Tamatumani assersuutigalugu inissiap iluani silaannaap peqqinnartuunissaanut, tunisassiornermi avatangiisinut pissutsinut eqqaasarnermullu, aserfallatsaaliuinissamut piumasaqaatinut il.il. tunngavissat arlallit malillugit sanaartornermut atortussanik toqqaasarneq pineqarpoq. Assersuutigalugu aningaasaqarnermut tamarmiusumut naatsorsukkat tunngavigalugit uppernarsaasiinikkut aaqqiissutissanik toqqaasoqarsinnaavoq.

Assersuut pisortani taamatullu namminersortuni sanatitsisunut allanut isumassarsiorfittut atorineqarsinnaavoq.

Aningaasaqarneq tamarmiusoq

Pisortat sanaartugaanni aningaasaqarnermik tamarmiusumik naatsorsuinissamut piumasaqaateqarnermi, sanaartornermut atuinissaq siunissamilu ingerlatsinissaq eqqarsaatigalugu sapinngisamik aningaasaqarnermut pitsaanerpaamik ingerlanneqarnissaa siunertarineqarpoq. Taamaalilluni aamma kingusinnerusukkat ingerlatsinerneq aningaasartuutit qaffasinnerunerinik kinguneqartumik, sanaartornermut aningaasartuutit ikilisinniarlugit nukingisaarisarnerit pinngitsortinneqarnissaat siunnerfigineqarpoq.

Sanaartornermi aningaasaqarnermik tamarmiusumik naatsorsuineri sanaartornermut aningaasartuutit saniatigut pilersuinerneq, ingerlatsinerneq, aserfallatsaaliuinerneq eqqiluisaarnermullu il.il. aningaasartuutit ilanngunneqassapput. Aningaasaqarneq tamarmiusoq sanaartukkap ilusilersorneqarnissaanut sanaartornermilu aningaasaqarnermut aalajangiinernut pingaaruteqartorujussuuvoq, piffissap

ingerlanerani aningaasartuutissat nalinginnaasumik sanaartornermut aningaasartuutinit amerlanerusarmata.

Naliliinerup annertussusiata aammalu aningaasartuutissat ilanngunneqartussat suussusiisa qulequttanut toqqakkanut killilerneqarnissaat akornutissaqanngilaq. Tamatumani aningaasaqarnermut tamarmiusumut naliliinermi siunertaasut, pisullu ilaanni assersuutigalugu sanaartornermi atortunut allanut assersuussiinnarsinnaaneq apeqqutaasussaapput.

Sanaartornermut atortussanut aningaasaqarnermi tamarmiusumi, illup atasinnaassusissaatut naatsorsuutigineqartup saniatigut akit atorlugit atortussanik pitsaanerpaanik toqqaanissaq naatsorsuuffigineqartarpoq. Tassani maanna pisinermi akiusiq kisimi misissorneqartanngilaq, aammali illumi naammassereersumi piffissap atasinnaaffissatut naatsorsuutigineqartup iluani nukissiuutinik atuinermut, aserfallatsaaliuinermit il.il. aningaasartuutissat misissorneqartarput. Aamma qinigassani assigiinngitsuni inuiaqatigiit aningaasaqarneranni iluanaarutissat assigiinngitsut naliliinermut ilaatinneqarsinnaallutik.

Sanaartornermut ataatsimoortumik isiginniffiusunut tunngavissanut tapertatut aningaasaqarnermut tamarmiusumut naatsorsukkat ilanngunneqarsinnaapput, tak. Ilanngussa 1.

Innersuussutit

Ineqarnermut Attaveqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfiup suliniuteqarneratigut Namminersorlutik Oqartussat illuliortiterneranni atortunik ilusiliinernillu toqqaasarnermut innersuussutinik suliaqassaaq. Innersuussummi, aamma sanatitsisunit namminersortunit atorneqartussatut eqqarsaatigineqartumi sanaartukkani nutaanerusuni, atasinnaassutsimik, qajannaassutsimik annikinnerpaamillu aserfallatsaaliuinissamik piumasaqaatinik, kiisalu sapinngisamik annertunerpaamik najukkani tunisassiornissamik pingaartitsiviusuni misilittakkat pissarsiarineqartut aallaavigineqassallutik.

AI2019-imi qup. 148. Suliassaqarfik 80-89 Sanaartugassat Iluarsagassallumi oqaaseqaatinut nassuiaammi nr. 8 innersuussutigineqarpoq:

”Oqaasertaliussat konto pingaarnermut 70.01.07 Sanaartornermi Oqartussaassuseq-mut atatillugu ilanngunneqarput, tassa Namminersorlutik Oqartussat sanaartortitsinerini aalajangiisoqarnerani sanaartortitsisoqarneranilu sulilluarnerup pitsaassutsillu qulakkeernissaat anguniarlugu. Sanaartukkat qaqugukkulluunniit pitsaassutsimut tamakkiisumik aningaasaqarnermulluunniit malittarisassanut atuuttunut naammassinninnissaannik qulakkeerinninnissaq kiisalu Namminersorlutik Oqartussat sanaartortitsisutut aqutsinerat akimorlugu assigiissaartuunissap qulakkeerneqarnissaa siunertarineqarpoq. Namminersorlutik Oqartussani sanaartornermik oqartussaasut sanaartornermut sanaartortitsisutullu aqutsinerup tungaasigut ataatsimut malittarisassiornissamik kiisalu pisortat sanaartornerini sanaartorfiup killiffiini tamani teknikkikkut najoqqutassiornissamik akisussaaffeqarput. Matumani assersuutigalugu sullissinernik pisinermut ileqqoreqqusat nassuiaatillu, sanaartortitsisunut ilitsersuineq, atortussanut periusissamullu teknikkikkut najoqqutassat kiisalu piffissanut pilersaarutit il.il. Tassani Sanaartornermut Oqartussat taakkununga tunngatillugu Naalakkersuisunut tapersiillutik nalinginnaasumik ilitsersuisinnaapput.”

Teknologiimut politikki

Sanaartornermi teknologiimut politikkimik oqaasertaliisoqarsimanngisaannarpoq. Politikkimi taamaattumi teknologiimut, sanaartornerup iluani kissaatigineqartumut malitassat tamanut atuuttut aalajangersarneqartussaapput. Teknologiimut politikki avatangiisini ineriartortitsiviusuni malitassanut ilitsersuutaasussaapput. Tunisassiassanik pitsaasunik inuiaqatigiinnut iluaqutaasumik

ineriartortitsisoqarsinnaassappat, atugassarititaasut eqqortut pilersinneqarnissaat pingaaruteqarpoq.

Ineriartortitsinissamut isumassarsiat isumalluarnartut suliniutinik aalajangersimasunik malitseqartinneqartariaqarput, soorlu sanaartornernik ataatsimoortumik isiginniffiusunik, aaqqiissutissatut toqqarneqartuni aningaasaqarnermut, suliffissaqartitsinermut, tunisassiat pitsaassusaannut il.il. immikkut naliliiffiusunik.

Ataatsimut isigalugu ullumikkut siunnersorteqarneq taamatullu entreprenøreqarneq ineriartorsimapput, taamaattumillu ullumikkut pisariaqartinneqartunik annertussuseqalersimapput, aammalu ilusilersuinermi sanaartornermilu ineriartortitsinerni akisussaaffinnik isumagisaqarnissamut, sanaartukkanilu teknologiinik nutaanik naleqqussaanssamut piginnaaneqalersimallutik, taakkunungalu aamma sanaartornermi atortunik suleriaatsinillu ineriartortitsinerit ilaapput.

Taamaattumik politikerit tungaanniit atugassarititaasunut tamarmiusunut, sanaartornermut atuutsinneqartunut suliniutit eqikkaarneqarnissaat suliassaavoq. Tassalu teknologiimut politikkimut oqaasertaliinikkut inatsisitigut, pilersaarusiortarnikkut, aaqqiissuusaanikkut ilisimatusarnernillu tunngaveqartunik sinaakkutassaqartitsinikkut tunngavissat isumannaatsuunissaat qulakkeerneqassaaq.

Ilanngussaq 1

Inissiat atasinnaasut

Matuma kinguliani atasinnaassusilinnik sanaartornermut pilersaarusioneremut tunngavissat saqqummiunneqarput:

Suliassaqarfiit tamarmik aallunneqarnerini oqimaaqatigiisumik aaqqiisoqartassaaq, taamaalillunilu suliassaqarfiit ataasiakkaat "unammilleqatigiinnikkut peersinneqartassanngillat" Taakkunani uku tunngavigneqarput:

Inooqatigiinnermi atasinnaassutsimik ingerlatsineq:

- Tikikkuminassuseq aamma iseruminassuseq
- Atorsinnaassuseq ilusilersuinerlu
- Sanaartukkami najugaqartut katitigaanerat
- Pinnguartarfiit, illut silatai il.il.
- Illut iluisa silaannaat atortullu

Aningaasaqarnermi atasinnaassutsimik ingerlatsineq:

- Aningaasaqarnermi tamarmiusumi sanaartornermut ingerlatsinermullu/aserfallatsaaliuineremut aningaasartuutit eqqarsaatigineqassapput
- Attartortunut aningaasaqarneq
- Naliliussa q tamarmiusoq
- Inissiat ataatsimoorfiillu annertussusaannik pitsaanerpaamik atorluaaneq

Avatangiisini atasinnaassutsimik ingerlatsineq:

- Nukissiamik imermillu atuneq
- Atortut atasinnaassusiini kaaviiartitsinissamik naliliineq
- Atortut akuutissanik ulorianaatilinnik akoqarnerat, soorlu gassilorsinnaanerat, avatangiisinut sunniisinnaanerat
- Sanaartornermi ingerlatsinermilu eqqagassanik isumaginninneq

Atasinnaassusilimmik sanaartornermi sanatitsisumut nalillit

Atasinnaassusilimmik sanaartornerup pilersaarusioneranut siunnersortip qulequttat matuma kinguliani taaneqartut maluginiassavai. Qulequttat ataasiakkaat qanoq iliorluni imaluunniit qanoq annertutigisumik siunnersortip pissutsit malillugit naliliisassaaq. Siunnersorti qulequttani ataasiakkaani atuilersinnaanerup annertussusianut nassuiammik tunngavilersukkamik suliaqassaaq.

- Minnerpaamik nukissiuutinut aaqqiissutissat nutaaliorfiusut atorlugit inissiami nukissiuutinik atuneq annikinnerpaatinneqassaaq.
- Sanaartugassaaq pitsaasumut inissinneqassaaq, taamaalillunilu toqqaviliorfissamik qartiterinikkut betoninilluunniit atuinikkut sanaartorfissagissaanissamut pisariaqartitsinerit minnerpaaffimmiitissallugu.
- Sanaartukkap inissinneqarnerani ullup qaamarnata pitsaanerpaamik atorluarneqarnissaa, kiisalu illup qalliutaasa isaarissallu anorimik artorsartinneqannginnissaat salliutinneqassallutik.
- Isaarissat sapinngisamik aputaajaanissamik pisariaqartitsineq annikinnerpaanngorlugu inissinneqassapput ilusilerneqassallutillu.
- Illup iluata silaannaata peqqinnartuunissaa siunertaralugu atortunik toqqaasoqartassaaq.

- Nukissiuutini atorluannissaq naleqquttumillu ingerlatsinissaq siunnerfigalugu silaannarissaasersuisoqassaaq.
- Sanaartukkap silataani iluanilu ataatsimoortarfiit ataatsimooqatigiinnissamut kajungernartuussapput.
- Sanaartornermi atortut akuerisat, sananeqarnerminni iginneqarnerminnilu avatangiisinut eqqarsaateqarfiusut atorineqarnissaat siunnerfigineqassaaq.
- Illut silataat iluilu aserfallatsaalioruminartut.
- Sanaartukkat teknikkimut tunngasortaannik aaqqiinermi nillip isaaffiisa kissallu aniaffiisa annikillisarneqarnissaat siunnerfigineqassaaq.

Sanatitsisut suliassanut piumasaqaataat

Matuma siuliani aallutassatut taaneqartunut ilassutitut, sanatitsisut suliassanut ukununga piumasaqaateqarput;

- Aningaasaqarnermut tamarmiusumut naatsorsukkat
- 3D atorlugu pilersaarusiorneq (REVIT)
- Inissiat assigiinngitsunik ilusilerneqarnissaat. Illut iluanni atortussanik toqqaarneq.

Aningaasaqarneq tamarmiusoq: Siunnersortip pilersaarusiornermi najoqqutassanut aningaasaqarnermut tamarmiusumut naatsorsukkat ilanngutissavai, taakkunungalu ingerlatsinermut attartortunullu aningaasaqarnermut naatsorsukkat ilaatinneqassallutik.

Sanaartornermi pitsaasumik aningaasaqarnerup sanaartornermi aningaasaqarnermut akitsorsaataasinnaasunik assersuussisinnaanissaq siunertarineqarpoq.

3D atorlugu pilersaarusiorneq: Siunertarineqarpoq 3D atorlugu misilittakkanik katersuinissaq, siunissamilu sanaartugassanut pilersaarusiornermi atuinerulernissaq. Eqqumaffigineqassallunilu sakkup piginnaassutsikkut pilersaarusiornermi kukkunernik annikillisaasinnaanera.

Inissiat ilusilersorneqarnissaat: Misiligutaasumik inissiat assigiinngitsut atortut toqqaarneqartut assigiinngitsut atorlugit ilusilersorneqarnissaat kissaatigineqarpoq. Tassani iikkat assigiinngitsunik suliarineqarsinnaanerat, manngertunik/aqitsunik natilerneqarsinnaanerat assigisaannillu suliaqarfiusinnaanerat pineqarpoq.

Tamatuma kingorna inissiat iluisa silaannaani pissutsit (kissassuseq, silaannaap isugutassusia, CO₂, nipiliorneq, najugaqartut naammagisimaarinninnerat il.il.) alapernaarsorneqarnissaat siunertarineqarpoq.

Siunnersorti piffissami misileraaffiusumi killilikkami inissiani ataasiakkaani paasissutissanik katersissaaq.

Pilersaarusiassatut siunnersuummik tunniussinissaq

Suliassamut pilersaarutissatut siunnersuummi inaarutaasumi atasinnaassutsimik siunnerfeqarnissamut tunngavissat malinneqassapput.

Suliassaq sanaartornermut web atorlugu ingerlanneqassaaq, tassaniilu aamma 3D atorlugu pilersaarusiortifissaq sanatitsisumit atorineqarsinnaassalluni.